

személyek 90–140 cm mély sírjaiban a rablás ellenére is fontos megfigyeléseket tudunk tenni: 52 sírgödörben figyeltünk meg koporsóra utaló elszíneződést, illetve halotti ágyra vagy lábas koporsóra és a sír fölé emelt faszerkezetű építményre utaló mélyedéseket, cölöplyukakat. Több esetben megfigyeltük, hogy az elhunyt fejét valamilyen szerves anyaggal(?) alátámasztották. A sírok 60%-ában találtunk edényeket, melyeket a lábához vagy a fej mellé helyeztek. Az 579. sz. sírban két edényt is találtunk, melyek közül az egyik késő római(?), zöld mázas kétfülű edény. Az edények mellé rendszeresen tettek szarvasmarha-lábszárát és szárnyasdarabokat is. Két sírban tojánhéjdarabokat is találtunk.

Az egyik legjelentősebb sír az 558. sz. bolygatatlan temetkezés volt, melybe egy fiatal nő és a baloldali testrészére fektetett csecsemője vázát bontottuk ki. A nő derekán 17 ezüstözött bronz övveretet, egy vas és egy bronz övcsatot, egy nagy szíjvéget, négy kisszíjvéget, bronz övbújtatót és egy bronz tarsolyzárót találtunk. Az 558. sz. sír mellett további sírokban is rekonstruálni tudtuk az egykori öv díszítését.

Az előkerült leletek nagy részét övtartozékok (övveret, lyukvédő, bújtató, csat, szíjvég) alkotják, melyek öntött, áttört, indadíszes, aranyozott vagy ezüstözött bronzdarabok. Két sírban találtunk varkocsszorítót, melyek préselt, indadíszes bronzlemeze vékony aranylemezt erősítettek. A leletek között gyöngy- és gömbcsüngős ezüst és bronz fülbevalók, bronz karperecek, dinnyemag alakú üveggyöngyök, vaskések, vascsatok, orsógombok említhetők meg, illetve egy-két sírban íjmerevítő csontot is találtunk.

A terület Ny-i szélén 3 *Árpád-kori objektum*: egy szabadtéri kemence, egy ház és egy árokrészlet került elő egymás közelében. A szabadtéri kemence négyzet alakú munkagödöréhez két kemencét is vájtak az agyagba. A félig földbe mélyített ház fele a feltárási területen kívül esett, azonban a tanúfalban jól látszódott a ház ÉK-i sarkához épített kemence sütőfelülete. A kemencével szemközi sarokból egy 1 m hosszú, lejtős aljú nyél nyúlt ki. A bejárat valószínűleg a ház DK-i oldalának középső részén volt, ahol lépcsőszerű lejáratot figyeltünk meg. Az *Árpád-kori objektumokból* bogrács- és fazéktöredékek, orsókarika, illetve a szabadtéri kemencéből sárga mázas korsó nyaktöredéke került elő.

Munkatársak: Gulyás Gyöngyi, dr. Simon László, dr. Ottományi Katalin ásatásvezető régészek; Czene András régész; Bartuczné Farkas Ildikó, Czako Anna, Czigléczi Tibor, Dinnyés Dóra, Fodor Péter, Gera Ágnes, Kövicsné Mala Enikő, Laczkó Sándorné, Mali Antal, Szrnka Attila, Túry Miklós, Veres Zsuzsa ásatási technikusok.

ZSOLDOS Á. ATTILA

140. Gyermely, temető

(Komárom-Esztergom megye) Á

Előzetes terepbejárásokon a területen *Árpád-kori* település nyomait találtuk. Gáz- és vízvezeték-fektetést meg-

előzően elvégeztük a terület próbafeltárást. A néhány napig tartó munka során egy késő *Árpád-kori* külső kemence maradványait találtuk, valamint egy kora újkori talán gazdasági rendeltetésű épület (pince?) oldalfalait, járósíntjén több edény töredékével. A területen további településobjektumok feltételezhetők.

LÁSZLÓ JÁNOS

141. Gyékényes, Fiatal-hegy

(Somogy megye) Ő, Á, Kö

2007. január 31-én régészeti szakfelügyeletet láttunk el a 0,4 kV-os hálózat építése során. A terület közelében 2006 októberében végeztünk terepbejárást. A vezeték nyomvonalára az ekkor felfedezett *Árpád- és középkori földvár* mellett megy el. Érinti továbbá az *Újhegy*, és *Újhegytől D-re* nevű lelőhelyeket. Ellenőriztük a villanyoszlopok állítási munkálatait. Az eredeti tervektől eltérően (a talajviszonyok miatt) a gyékényesi vasútvonaltól É-ra húzódó, meglévő villamos távvezetékkel É felé elágazó új vezetékszakas 1–3. sz. oszlopait, valamint a 129 és a 0286/2 hrsz. utak találkozásánál tervezett transzformátoroszlopot nem fűrt, hanem markolóval megásott gödörben állították fel. Az ellenőrzés során a 2. és 3. oszlopnak a markolóval megásott gödreiben találtunk leleteket. A 2. sz. gödörben óskori edénytöredékeket, a 3. sz. gödörben jellegtelen *Árpád- és középkori cserepeket* találtunk. A már betemetett 1. sz. gödör elegyengetett földjében szintén egy óskori töredéket találtunk. A 2. sz. oszlop helyén valószínűleg sekély, kis kiterjedésű gödör lehetett, mivel a humusz alatt már nem látszott a metszete. A 3. oszlop gödrébe egy 60–70 cm mély, gyakorlatilag leletmentes gödör keskeny szelete került elő. Bejártuk a felszántott területet a 0219 hrsz. ároktól K-re, és a vasútvonal, valamint a földvár között. Túlnyomórészt középkori, kevés *Árpád-kori* és óskori cserép jelentkezett a felszínen, legintenzívebben a 0286/1 hrsz. úttól É-ra, valamint attól D-re és a 0220/1–2 hrsz. szántó É-i 100 m-es sávjában. A lelőhely a 2006 októberében bejárt területtől D-re kiterjed a vasútvonalig, ahol a lábön álló kukorica miatt akkor nem lehetett megfigyelést végezni.

KÖLTŐ LÁSZLÓ

142. Gyékényes, Kis-Almakerti-erdő

(Somogy megye) Ró

2007. január 30–31-én, megelőző feltárást folytattunk a tervezett mobil kavicsosztályozó területén (Hrsz.: 0196/1), a neolit, római- és középkori lelőhelyen, a dűlőnek a K-i harmadában. A tervezett mobil osztályozó teljes területén nem történik talajszüllyesztés, a bányaművelés későbbre tervezett terjeszkedése előtt lehetőség lesz a teljes bányaterület megelőző feltáráására. A terepbejárással pontosított lelőhely valószínűsíthető súlypontja a dűlő Ny-i felére esik, így csak azokat a helyeket tártuk fel, ahová az építmény-, illetve szállítószá-

lag-alapozások kerülni fognak. Összesen 42, minimálisan 1,2–1,5 m széles kutatószelvényt nyitottunk a tervezett alapozások helyén, így kb. 250–260 m²-t vizsgáltunk át. A várakozásnak megfelelően, a lelőhelynek ez a része igen ritka, összesen három objektum került a szelvényekbe. Ezek közül leletanyagot a 2. és 3. sz. gödörben találtunk, mindkettőben római korit. A 2. sz. gödör bizonytalan körvonalú, lapos aljú, sekély. A leletanyag homokkal és apró kavicsal soványított nagyobb edény töredékei. A 3. objektum erősen faszenes betöltésében homokkal és apró kavicsal soványított seprűdíszes edény oldaltöredékeit, egy palackszerű edény peremtöredékét, és egy sárgára égetett, jól iszapolt fazék nagyobb oldaltöredékét találtuk.

Munkatárs: Bajzik Annamária régésztechnikus.

KÖLTŐ LÁSZLÓ

143. Gyirmót, Eperföldek

(Győr-Moson-Sopron megye) Ró, Á

2007. november 19–23. között leletmentést végeztünk a 83. sz. úttól É-ra épülő autómósó területén. A lelőhely a 2006-ban kutatott Ménfőcsanak, Eperföldek lelőhellyel összefügg, attól csak egy aszfaltút választja el. Pontos helye az egykori szennyvíztisztító teleptől közvetlenül D-re, a gyirmóti Tavirózsa utca új építésű házeitől DNy-ra található.

Mintegy 1100 m²-nyi területet humuszoltak le, ebből 500 m² volt kutatható, mivel a maradék felületen a talajvíz az objektumok jelentkezési szintje fölött állt. A feltárt 24 objektumból kettő tartalmazott leletanyagot (Árpád-kori cserepek). Elsősorban árkok, egy objektum talán földbe mélyített ház (egy kis rész volt csak feltárható) ill. egymásba ástott gödrök. A terület viszonylag mély fekvésű, ezért valószínű, hogy a középkorban is csak mezőgazdasági funkciója lehetett. A humuszoláskor előkerült római kori cserepek a talajvíz borította, fel nem tárható objektumok tetején feküdtek, így nem kizárt, hogy római kori településjelenségekkel is számolhatunk.

MOLNÁR ATTILA

144. Győr, Batthyány tér 4.

(Győr-Moson-Sopron megye) Ró, Á, Tő

2007. január végén régészeti szakfelügyeletet biztosítottunk a 6591 hrsz. alatti építkezéshez. A szomszédos lakóházak alaperősítő munkái során a telek É-i felében a török kori vár árkat regisztráltuk, a D-i felében viszont római sírok kerültek elő. Ezt követően 2007. február 19. és március 12. között a munkálatokat leállítottuk, és a telek D-i felében elvégeztük a teljes területre kiterjedő megelőző feltárást. A legkorábbi időszakból, a Kr. u. 2. századból 3 kutat, 6 római sírt vagy annak maradványát tártuk fel. A késő római csontvázas sírok közül kettőben üvegpoharat, egyben 2 bronz- és 1 csont karperecet, egy téglasírban pedig ép, csavart bordázatú üvegcorsót találtunk. A római korhoz tartozik még egy kisebb árok.

A terület további részén Árpád-kori településréteget és jelenségeket dokumentáltunk. Árkok, gödrök kerültek elő, illetve 5 kemence, amely közül 1 kővel kirakott lehetett, kettőnek pedig a felmenő falai is szépen álltak.

A feltárás határát a török kori várak határolta le, amely hirtelen lejtéssel indult. A megmaradt régészeti objektumok valószínűleg a török kori várakrendszerben levő DK-i elővédmű területére estek, ezért nem pusztította el őket a későbbi várak.

Munkatárs: Semperger Zoltán technikus.

BÍRÓ SZILVIA

145. Győr-Győrszentiván határa

(Győr-Moson-Sopron megye) Ó, B, Ró, Á

2007. áprilisban helyszíni szemlét tartottam a település határában, a tervezett szélerőműpark által érintett területeken.

Első-osztály II.: A G 14 szélturbina helyétől a vasútvonalig terjedő területen, az itt húzódó határmezsgye mentén számos kerámatöredéket találtam. A leletek legnagyobb része Árpád-kori (egy bográcsperem is előkerült), amelyek mellett néhány atipikus őskori cserép, és pár darab apró római töredék hevert a felszínen. A felszíni telepnyom kiterjedésének meghatározását a poros felszín nagyban megnehezítette, K felé a bokros mezsgyén túl pedig a virágzó repce akadályozta a munkát. Valószínű, hogy a lelőhely összefügg a repcetáblán túl elhelyezkedő Első-osztály III. lelőhellyel.

Első-osztály III.: A G 15 szélkerék helyén és attól ÉÉNy-ra a vasútig terjedő területen változó intenzitással őskori (késő bronzkori) és Árpád-kori cseréptöredékek heverték a felszínen. A leletanyag a legnagyobb sűrűségben a telepnyom ÉNy-i részén, a vágányok közelében jelentkezett. A lelőhely É-i széle a vasútvonal, Ny-i határa az itt elterülő repcetábla miatt bizonytalan. Valószínű, hogy elsősorban NyÉNy felé folytatódik, ahol egy kisebb, de markáns domb emelkedik.

Első-osztály IV.: A G 13 jelű szélturbina közelében, a Tiborháza felé vezető úttól D-re rögtön az út mellett előkerült néhány Árpád-kori cseréptöredék. Dél felé haladva az itt húzódó mezsgye mentén további leletek kerültek elő, melyek között már nem csak Árpád-koriak, hanem néhány őskori és római kori töredék is akadt. A római és őskori edénytöredékek a lelőhely DDK-i részén jelentkeztek, ott, ahol a középkori darabok már fogyóban voltak. A lelőhely K-i irányú kiterjedését a szomszédos táblát borító magas repce miatt nem lehetett megállapítani.

Másod-osztály I.: Győrszentivántól DNy-ra, a vasút és a 81. sz. főút között a G 20 jelű szélerőmű körül egy körülbelül 200 m hosszú és 100 m széles foltban Losonczy Máté korábban római kori kerámatöredékeket gyűjtött. A lelőhely egy D-i irányban erőteljesen emelkedő domb lábánál, illetve lejtőjén található. A helyszíni szemle során a mindent elborító pornak köszönhetően a területen csak szórványosan találtam római edénytöredékeket.